

Tudi letos Blagajane in Osati!

Tako kot že pet let doslej, bomo tudi v letošnjem letu podelili Blagajane in Barjanske osate najboljšim odnosno najnepo- zornejšim pri urejanju okolja v katerem živi- mo in delamo. Tako kot lani bo posebna komisija uredništva Naša komuna v poletnih mesecih na terenu opravila svoje delo, kar pomeni, da bo obiskala vse krajevne skup- nosti v občini. Odločitev o tem katerim bo- mo prisodili Blagajane in komu Barjanske osate bo znano v začetku jeseni.

Želimo, da bi bilo kar čimmanj črnih točk, in osatov, pa tudi to, da bi se lanske osati spremenili v Blagajane!

EVROPSKO POIZVEDOVANJE O ENI NAJREDKEJŠIH PTIC

Bo škurh izginil z Ljubljanskega barja?

Ptičjeslovci in drugi ljubitelji ptic se že ne- kaj časa zaskrbljeno ozirajo proti Ljubljan- skemu barju, kjer naj bi med drugim živel tudi še drobna peščica izjemno redkih ptičjih vrst. Natančneje, dolgokljuni veliki škurh, ki si je za svoje gnezdišče izbral prav močvirne travnike Barja. Ptica je zgolj še žalostni preo- stanek nekdanjih številnih ptičjih jat, ki so se spreletavale po Ljubljanskem barju (tu je bilo nekoč eno največjih evropskih selitvenih počivališč), saj so jo, tako kot druge ptice, dodo- bra razredčili urbani posegi v njen življenjski prostor, uporaba kemičnih sredstev v kmetij- stvu pa tudi preganjanje med njeno selitvijo

(čeprav je v »rdeči knjigi« najboljši ogroženih vrst, jo ponekod še vedno lovijo.)

Sloki veliki škurh je vsekakor posebnost Ljubljanskega barja – tudi po načinu svojega življenja. Proti koncu marca se pojavi v gnez- dišču, kjer samec izvaja pravcati svatovski ples, ki ga spremlja s prijetnim žvižganjem. Ko se najde »parček«, ponudi samec samici več preprostih gnezd, in samica izbere najprimer- nejše. Valjenje traja celih 26-30 dni, mladiči pa poletijo šele po mesecu in pol. Škurhi imajo le po en zarod na leto, zato so kajpada njihove reprodukcijske sposobnosti izredno majhne.

Ste me že videli?

Sem že pravi korenjak in prvih šest mesecev življenja je že za mano. Takole prirčni med- vedek Matic iz ljubljanskega živalskega vrta. Poleg številnih živali pa je v zadnjem času vrt bogatejši še za dve košuti, eno srno, enega kenguruja, dve beli mali čaplji, pet volčjih mladičev, enega damjaka in dveh davidovih jelenov, ki po poreklu izvirata iz Kitajske.

Sprehod po urejenem živalskem vrstu in opazovanje številnih živali bo za počitniške dni pravo doživetje tako za mlajše kot tudi za starejše.

To, da je ta lep področni vrt še kako vreden ogleda pa potrjuje tudi številka 30.000, kar pomeni, da si je ZOO letos v prvih petih mesecih ogledalo že za tolikšno števi- lo več obiskovalcev kot lani!

NOVE POBUDE TURISTIČNEGA DRUŠTVA PODPEČ-PRESERJE

Jezero dobiva lepšo podobo

Idilično, tako za ribiče, kakor za kopalce in piknikarje mikavno jezerce na Jezeru pri Podpeči bo letošnje glavno turistično sezono dočakalo v nekoliko lepši obleki, kot smo jo bili vajeni doslej. Jezero prav zdaj dobiva še drugi nov leseni pomol, ki bo zamenjal prejšnjega, dotrajane- ga, medtem ko so tretjega, kamnitega, temeljito obnovi- li. Bolj urejen je tudi siceršnji dostop do vode, samo obrežje pred glavnim vstopom pa je dobilo novo lepo brunarico, kjer naj bi lastnik te dni tudi uradno odprl lokal.

Predsednica turističnega društva Podpeč-Preserje Anica Vehar ne skriva, da je do vseh teh izboljšav in novosti prišlo predvsem po zaslugi nečislane »bodeče neže«, ki so jo prejeli lansko leto.

»Tedaj so se hitro našla sredstva (mošnjček je odvezal IS občine) in delo je steklo... Zdal nas čaka v glavnem le še namestitve klopi in zasaditev vrb, kar nam je ostalo še od lanskega leta. Okrog jezera bodo v kratkem namešče- ne tudi ustrezne opozorilne table. Zasebnik v brunarici pa po svoji strani urejuje pot ob bregu,« pravi Anica Vehar.

Nad samim jezercem, v katerem mrgoli krapov in drugega »drobiža«, kakor v šali pravijo ribiči, še naprej bedi ribiška družina Barje. Tako eni kakor drugi pa se vse bolj hudujejo nad brezvestnimi piknikarji, ki menda puščajo za sabo prav neverjetno svinjarijo. Očitno neka- terim »bodeča neža« ni segla do živga in bi jim bilo prav malo mar, če bi ponovno »obiskala« sicer marljivi podpe- škiki konec, pa čeprav v breme in sramoto nekoga dru- gega.

BRANKO VRHOVEC

Razstava, ki opozarja

V prostorih Ljubljanske banke na Rakovniku je že nekaj časa na ogled posebna slikovna razstava lovske družine Rakovnik, s katero želi ta zelena bratovščina opozoriti na nevarne ekološke razmere, v katerih se je znašla divjad. Poleg območnega zemljevida z lepo razvidnim loviščem LD Rakovnik, so na zajet- nem razstavnem panoju tudi barve reprodukcije ne- katerih značilnih živalskih vrst, ki živijo v tem lovišču, slika članov LD Rakovnik med lovom na Barju in več profilnih podob barjanske posebnosti – ptiča škurha, za katerim teče vseevropsko poizvedovanje (o tem več v posebnem zapisu).

Kot je ob razstavi povedal član upravnega odbora LD Rakovnik Stane Lenardič, naj bi vse to opozorilo na vse večjo anarhijo, ki vlada v naravi: samo lovišče LD Rakovnik se je v zadnjih štiridesetih letih zmanj- šalo kar za polovico, da ne govorimo o preganjanju in zato vse redkejši divjadi, nad katero se je zneslo praktično vse – od vse ožjega življenjskega prostora in hrupa, do raznih kemičnih sredstev, ki se uporab- ljajo v kmetijstvu.

B. VRHOVEC

Barjanski grb

Zdal, ko so priljubljeni razni okraski, v obliki grbov in vencov, bi se spodobilo, malo bolj podrob- no, opisati tudi barjanski grb, ki naj krasile obleke domačih mladeničev in mladenk, da bi s tem sporo- čali okolici: Mi smo pa od tam doma... Glavni del grba je ščit, ki ima obliko razpete bobrove kože. Sredi ščita je mostičarska koliba, zgrajena iz črnih brun, okrog nje pa valovi modrina jezera, nad katerim se boji megleno, sivo nebo. Vrh ščita pa stoji kot branik, del šotne kopice, rjave barve. Okrog ščita pa se vije venec zelenih brestovih listov, povezanih s trakom bele, rdeče, modre barve. Brest je drevo, ki ni nič manj poznano kot hrast in lipa ali pa še bolj, o čemer pričajo besedne izpeljan- ke: brst, brstič, brstje, brstenje, brsteti, kar pomeni, da brest ozeleni med prvimi, kar so naši predniki že zgodaj opazili. Toda pozor: krajevno ime Brest (pod Krimom) je pa čisto drugačnega nastanka, čeprav je na las podobno. Pride od tega, da je bilo treba hudournik lško prebresti, mostu še dolgo ni bilo, pa se je bližnje vasi prišlo ime Brest.

—ez—

Na Barju le neokrnjena narava

Kaj se bo dogajalo na Barju in z Barjem v nasled- njih letih in desetletjih, bo odvisno od marsičesa. Predvsem bi si želeli, da bi se v prihodnosti sedanji odnos do Barja temeljito spremenil. Zgledovali naj bi se po sodobnih civilizacijskih dosežkih in ne le po trenutnih interesih in premalo premišljenih načrtih zdaj še vplivnih skupin. Ljubljansko barje je v zad- njih desetletjih močno spremenilo svojo podobo. Na žalost pa ne na bolje! Mnogi s tem niso zadovoljni, prišlo je celo do sporov, razprtij in ostrih kritik.

Še posebej so posege na Barju občutile barjanske lovske družine. Med drugimi je Lovska družina Ra- kovnik v štirih desetletjih izgubila več kot polovico svojega lovišča in kot kaže, se ta proces še ni končal. Zgradili so novo industrijsko cono, poselitve Rudni- ka, Ori, Lavrice, Škofljice, Pijave Gorice itd. se še nadaljuje. Mnogo premalo je bilo narejenega, da bi zavirali in preprečili najbolj negativen in škodljiv po- jav, črne gradnje na Barju.

Vendar se nekaj le premika na bolje. Spodbudne in obetavne so najnovejšje usmeritve občine Vič- Rudnik, ki je po površini ena največjih občin na Slovenskem. Občinski sklepi, da do nadaljnjega ustavijo vse večje posege na Barju, kažejo na hitro prilagajanje novim razmeram in spremembam v družbi. Še več, mnoga znamenja kažejo, da ima vsaka občina namen bolj učinkovito izkoristiti tudi Barje in sprejeti le tiste načrte in morebitne večje posege na Barju, ki bodo v skladu s sodobnimi ekološkimi zahtevami. Hkrati pa je to tudi znamenje previdnosti in razumevanja za programe nekaterih strank, ki so jasno zapisale zahteve po učinkovitem varstvu okolja, ustavitvi črnih gradenj itd.

Ta vprašanja pa zanimajo tudi nas, lovce. Na februarjem občnem zboru Lovske družine Rakov- nik je bilo čutiti njihovo navzočnost. Med drugimi so soglasno sprejeli pobudo, naj bi se v bližnji prihodno- sti sestali predstavniki vseh barjanskih lovskih dru- žin, se pogovorili o problematiki Barja, kot celote in načrtovanih novih posegih v to okolje. Začleno bi

bilo, da bi prišli na ta sestanek barjanski lovci – do- mačini, ki dobro poznajo posebnosti Barja.

V sedanjem času se mnogo govori in piše o vstopu države v Evropo 1992. To je zelo dobro in prav. Vendar pa sama odločitev še ne pomeni, da smo za takšno Evropo že pripravljeni. Marsikaj bo treba poprej še narediti in urediti. S tem v zvezi se bo treba pogovoriti tudi o Barju. Ali smo na tem področju uskladili svoje delovanje in hotenje s sodobnimi evropskimi usmeritvami in prakso, pa tudi zaradi interesov nas samih. Znano je, da je vrsto mednarod- nih konvencij (o varstvu okolja, berno konvencijo, bonso konvencijo itd.) Evropska gospodarska skupnost (EGS) že sprejela. Naša država jih doslej še ni. V skladu s temi mednarodnimi dogovori bo po- trebno, ko jih bomo sprejeli, ustrezno dopolniti in spremeniti našo zakonodajo in ustavo. Prizadevati si moramo in dajati pobude ter zahtevati, naj bi naša država te konvencije čimprej sprejela in jih seveda tudi izvajala.

Tudi v povezavi z Barjem in nekaterimi načrti se že kaže, kako zgrešeni so mnenje in težnje nekaterih, ki bi hoteli zabetonirati in asfaltirati čim več naše lepe deželice. Dokaj tega se jim je že posrečilo, saj je po vojni izginilo 54.000 hektarjev njiv v Sloveniji. Zdaj je tudi že jasno, da so zgradbe, beton, plastika in jeklo mnogo premalo za vstop v Evropo 1992.

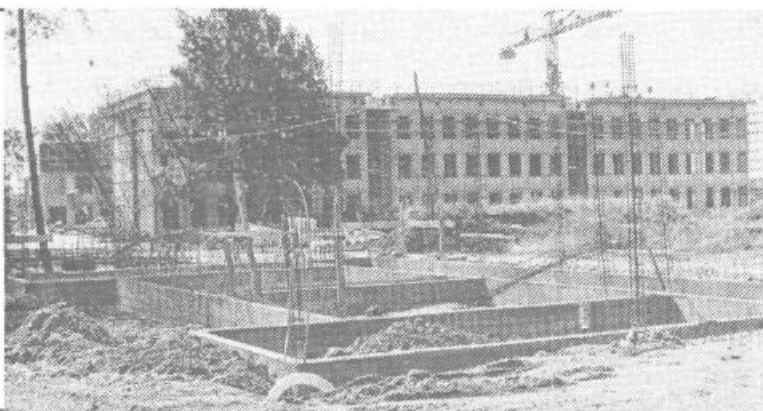
Zato tokrat o Ljubljanskem barju nekoliko dru- gačna pobuda: vsaj na nekaterih delih Barja naj ne bi ničesar spreminjali. Naj ostane tu le neokrnjena na- rava. Ta izjemen barjanski prostor je sklenjen ekolo- šk sistem, zato bosta rastlinstvo in živalstvo lahko obstajala samo v naravnih razmerah, kakršne so zdaj. Lovci in sploh večina ljudi, ki živi na tem prostoru, s življenjsko zainteresirani za zdravo, na- ravno okolje in zato ne smemo uničiti občutljivega naravnega ravnovesja, ki vlada na Barju.

STANE LENARDIČ

Naš občan Stane Lenardič je omenjeni prispevek objavil v aprilski številki Lovca, z veseljem pa ga je odstopil tudi za objavo v našem glasilu. Spriču aktu- alnosti ga objavljamo v celoti.

Biološko središče ob Večni poti vidno raste.

Daljši zapis
najavljamo za
septembrsko
številko!

NAŠA ANKETA

Narava ne zna goljufati: kolikor ji daš, toliko ti vrača

Svetovni dan varstva okolja, ki smo se mu te dni pokloni- li tudi pri nas, naj bi znova opomnil, da naše življenjsko okolje ni potrpežljivo brezno brez dna, ki bi v neskonč- nost prenašalo našo ekološko brezbriznost in nekulturo. Narava se zdaj res upogiba pod človekom, toda nekoč ga bo udarila s enako neusmiljenostjo, kakor je zdaj človek neusmiljen do nje, je porekel nek ugleden mislec.

Lahko pa bi vse skupaj zasukali tudi čisto drugače in dejali: pokazi mi, kaj čutiš do narave in povem ti, kdo si! Narava kot sestavni del našega življenjskega okolja je torej veliko več, kot se zdi na prvi pogled: je najpristnejše zrcalo naše kulture in ekološke zavesti.

Marko Oblak, elektrotehnik s Črnege vrha: »Mislim, da je nujno, da naravo ocevamo tudi za kasnejše rodove. Ne smemo naravo gledati le skozi dobi- ček in profite, saj nam lahko nudi tudi mnoge druge radosti, samo če je dobro ohranjena. Zato sem tudi proti prevelikim posegom v naravni prostor tu v Polhograjskih dolomitih. Pogled samo vikende. Zdi se mi neprimerno, da se pojavljajo v tolikšnem številu. Saj so že na vsakem koraku in praktično izgledajo že kot nekakšna naselja. Kar je pretirano, je pa le pretirano.

Janez Šivic, avtoklepar iz Kamnika pod Krimom: »Po mojem se industrija vse preveč širi v podeželsko okolje. Žal brez ustreznih čistilnih naprav. Pogled, tu pri nas je voda že vsaj kakih osem let oporečna, a se nič ne

naredi. Rad bi vedel tudi, kdaj bodo zaprli odlagališče za smeti ob poti proti Rakitni. Gozdovi postajajo splošni problem. Družba jih vse preveč izkorišča, zato bi bilo bolje, ko bi v čimvečji meri prešli v zasebne roke.«

Matej Pirtovšek, dijak SNS z Dobrove:

»Nove stranke zelenih bodo zdaj vsekakor pripomogle k odločitvam skupščine, da se začne resneje delati na varstvu okolja. Za to je že skrajni čas, saj je postalo oзраče, da se skrajno onesnaženo. To se posebej dobro vidi v Ljubljani: megla se tam zdaj zadržuje celo pozimi, pa tudi količina smoga je večja. Treba bo zgraditi čistilne naprave, tako kot imajo to denimo v Švici. Tam proti onesnaževalcem nastopajo z izjemno ostrimi kaznimi.«

Danijela Stojadinović, učenka OŠ iz Podpeči:

»Mislim, da je za varstvo narave še preveč poskrblje- no. Moralo bi biti še več očistevalnih akcij, več čistilnih naprav. Tu pri nas v Podpeči je sicer nekoliko bolj čisto kot v Ljubljani, zato pa je reka Ljubljanica, ki teče tu mimo še vedno zelo umazana.

Sicer pa največ opazujem naravo, ko se ob nedeljah včasih zapeljem s kolesom tja proti Ljubljani. Se posebno lepo je, kadar zagledam kake štorčke ali pa divje raje.«

Franc Rupnik, upokojenec s Škofljice:

»Vsakdo si želi, da bi bilo za varstvo okolja boljše poskrbljeno, toda to bo moč doseči le, če bo več sloge. Moralo bi biti manj govorjenja in sestankovanja o tem,

zato pa toliko več dejanj.«

Janez Kovač, obrtnik iz Srednje vasi pri Polhovem Gradcu:

»Narava je gotovo nekaj zelo lepega. Prav zato jo je treba tudi za vsako ceno ocevati. Že pred leti sem se zavzemal za to, da se umaknejo divja odlagališča tu v Polhovem Gradcu. Tudi po naših hribih tu okoli bi bilo treba preprečiti odmetavanje smeti in odpadkov. Če ne drugače, s kazenskimi sankcijami. Sam tudi nikdar ne bi zgradil zadrževalnika na Božni, saj bi bila to velika škoda za našo naravo.«

Zoran Rus, avtoličar iz Dolnje Brezovice pri Podpeči:

»Prav bi bilo, ko bi spuščali manj plinov in industrijskih odpadkov v naravo. In ko bi nasploh bolj pazili na čistočo. A če že hodijo Ljubljančani semkaj na Jezero (pri Podpeči) prirejati piknike, naj vsaj malo bolj pazijo, kam odlagajo smeti in drugo nesnago. Žalostno je, da moramo potem mi pospravljati za njimi. Mislim, da bi bilo treba pri varstvu narave nasploh bolj drastično ukre- pati, če ne drugače, kršitelje odločneje udariti po žepu.«

Klemen Trnovec, učenec OŠ iz Polhovca Gradca:

»Narava mi je še najbolj všeč poleti, kajti tedaj imamo počitnice. V naravi lahko igramo nogomet in boj med dvema ognjena. Ni mi pa všeč, da nekateri mečejo odpadke, kjer se jim zahoče. Takšne ljudi bi jaz vsaj za nekaj dni dal zapreti.«

BRANKO VRHOVEC

Marko Oblak

Janez Šivic

Matej Pirtovšek

Danijela Stojadinović

Franc Rupnik

Janez Kovač

Zoran Rus

Klemen Trnovec